

Een tegenover

Aan het begin van de Bijbel lezen wij dat God de mens een naaste geeft (Genesis 2,18). De mens krijgt een helper. Iemand die bij hem past. Er staat in de oorspronkelijke taal zoiets als 'een tegenover'. Niet om tegen mij op te staan. Maar wel om een spiegel voor mij te zijn. Iemand die met mij meekijkt naar mijzelf. Die medemens is voor mij een tegenover. Een praatpaal. Maar ook iemand die mij soms, als het nodig is, tegenspreekt. Iemand die mij helpt. Maar die mij ook corrigeert. Iemand die mij optilt, opbeurt. Maar ook iemand die mij met beide benen op de grond houdt. Zo is die ander – die soms zo heel anders is dan ikzelf – bedoeld. Als een kostbare aanvulling. Een verrijking. Zonder die anderen om mij heen, zou ik niet mijzelf kunnen zijn, zou ik alleen blijven in mijn worstelingen, vragen, overpeinzingen en uitdagingen. Zo heeft God het bedoeld: *jezelf zijn, doe je samen*.

Zo had God het bedoeld... Maar vervolgens vertelt de Bijbel over een tweede tweetal mensen, de kinderen van Adam en Eva, namelijk Kaïn en Abel (Genesis 4). Kaïn ervaart Abel niet als een kostbare aanvulling, een tegenover die een verrijking voor zijn leven betekende, nee, Abel wordt door hem gezien als zijn concurrent. Een concurrent die vreselijk veel bij hem losmaakt... Kaïn komt zo vast te zitten in zijn jaloezie, woede, haat..., dat hij op een dag Abel vermoord. Hij kan die ander, die medemens, dat tegenover niet naast zich luchten of zien...

Wat was er aan de hand? Nu, God ontving en beantwoordde wel het offer van Abel, maar niet van Kaïn (4,2-3)... Vergelijk het met twee kerkmensen die beiden trouw naar de kerk komen. Ze zingen. Ze bidden. Ze zijn actief in de gemeente. Beiden geven aan de collecten. Maar de een weet zich in zijn leven rijk gezegend: een bloeiend gezinsleven, een interessante baan, een fijn huis, heerlijk twee/drie keer op vakantie... En de ander ligt in een scheiding, zijn kinderen hebben leerproblemen op school, hijzelf krijgt kanker... en hij verliest als gevolg van een fusie ook nog zijn baan.... Nou, dan gaat het in je binnenste toch tekeer? Hoe is het mogelijk? Waarom die ander wel zo'n rijk leven... En ik? Ja, die ander kan er wel niets aan doen, maar elke keer als je hem ziet... dan...

Wat een contrast! God had Adam een medemens gegeven, een tegenover... een verrijking, een kostbare aanvulling voor Adam.. En twee hoofdstukken verder lezen wij dat de ene mens zijn tegenover niet meer kan verdragen en die door God geschonken medemens zelfs vermoord.
Wat is er met de mens gebeurd?

Ja, wat is er met de mens gebeurd? De zonde is in de wereld gekomen. Adam en Eva hadden een knieval gedaan voor de zonde... zij hadden tegen God gekozen... en dat had zulke diepingrijpende gevolgen gehad. Zij raakten daardoor verwijderd, vervreemd van God... maar die scheur van vervreemding trok nog

veel verder door... Door de zonde werd niet alleen God voor het eerste mensenpaar tot een Vreemde, een Bedreiging voor de mens... ook die ander, die medemens werd tot een vreemde, een bedreiging waar je mee had te dealen. Zo mooi had God het leven met Hem en met de medemens bedoeld. En zoveel verwijdering was er op beide lijnen – verticaal, naar God toe, en horizontaal, richting de medemens - gekomen...

Vastzitten aan jezelf

Wat zou er nou in Kaïn's binnenste allemaal zich hebben afgespeeld..., dat hij zelfs tot zulke vreselijke dingen in staat was? Als je het heel eenvoudig bekijkt, dan was dat helemaal niet nodig geweest. Kaïn had ook gewoon voor Abel blij kunnen zijn dat Abels offer werd aangezien..., dat Abel zich een gezegend mens wist? Dat een ander geluk ontmoet, dat is toch heerlijk? Je hoeft toch niet alles te hebben wat een ander heeft? Waarom was Kaïn niet blij voor die ander... , waarom niet iets meer gunnend? En nog iets anders: die ander, die Abel, kon er toch ook niets aan doen? Ik denk hè... *dat Kaïn veel te veel aan zichzelf vastzat*. Kaïn keek naar zichzelf, vergeleek zichzelf met die ander... en daar gaat het mis...: Abel had *meer* dan hij. Abel was *meer* gezegend. Abel had misschien ook wel een sterkere relatie met God dan hij. En dat was heel moeilijk voor Kaïn om te verdragen. Ja, onverteerbaar. Kaïn was zoveel met zichzelf bezig... en met het kijken naar en vergelijken met de ander.

Mag ik u eens vragen: bent u ook veel met uzelf bezig? ... Kent u ook die valkuil van het jezelf-vergelijken-met-de-ander? Dat kan heel letterlijk: het gevoel hebben dat het gras bij de burens groener is. ... Maar het vergelijken-met-de-ander kan ook veel minder opzichtelijk gebeuren: bijvoorbeeld dat tevreden gevoel als je merkt dat het bij jouw thuis met je gezin of met je werk allemaal veel soepeler verloopt dan bij je broer of je zus. Of juist andersom: het doet pijn als de ander veel makkelijker door het leven gaat, veel meer zegeningen lijkt te kennen. ... 'Ik probeer altijd maar te kijken naar mensen die het minder hebben', zo hoor ik het vaak. Dat is misschien een heel goed middel om tevreden te zijn. Maar aan de andere kant: blijkbaar heb je dan dat vergelijken met anderen dus nodig om tevreden te zijn... In hoeverre bent u met uzelf bezig? De een krijgt er een superioriteitsgevoel door, die wordt hoogmoedig, zelfverzekerd, vergenoegd... en de ander krijgt er een minderwaardigheidsgevoel door.. Maar het zijn twee zijden van dezelfde medaille: zoveel bezig zijn met mijzelf... en de ander.

Misschien vindt u het ook wel heel erg lastig dat die ander, die medemens, soms inderdaad een *tegenover* is. Ja, als de ander mij bevestigt, mij complimentjes geeft, mij er doorheen helpt..., dat is heerlijk! Maar als de ander mij een spiegel voorhoudt... ook al is het met de beste bedoelingen... dat doet pijn! In hoeverre kan ik eigenlijk omgaan met die 'tegenovers' in die mensen die God mij heeft gegeven? Zie ik hen als zegeningen, of zijn het soms gewoon concurrenten, lastige gevallen: familieleden die alle aandacht bij mij wegtrekken, vrienden die veel meer van het echte

leven mogen ervaren, collega's die veel beter dan ik presteren, vluchtelingen die mijn belastingcenten verteren...

Kaïn kan niet met dat tegenover, met die medemens omgaan. Het maakt hem ontevreden, jaloers, onrustig... het roept zoveel in zijn binnenste op... Was het dan zo ongelijk verdeeld? Hebben wij het dan zo slecht? Of zat het probleem dieper? Was hij zozeer bezig met zichzelf... met wat hij had... met of hij meer of minder dan de ander had... Zorgde zijn vast-zitten-aan-zichzelf ervoor dat hij zo'n moeite had met blij te zijn voor de ander..., met gunnen..., met dankbaar zijn? ... Ja, Kaïn zag die verbinding met de ander niet eens meer. 'Ben ik mijn broeders hoeder?', zo riep hij brutaal en bits tegen God. 'Moet ik verantwoordelijkheid voor hem dragen?' Moet mijn kostbare tijd en aandacht naar hem uitgaan? Ik heb toch mijn eigen leven, mijn eigen sores?

Terug naar God... en naar je medemens

Maar hoe kunnen wij nu terug naar hoe God het oorspronkelijk heeft bedoeld...?

Het begin van de oplossing is: ga terug naar God. Terug naar God, Degene bij Wie wij uit de verbinding zijn gestapt. ... Terug naar God doet pijn. De weg naar God teruggaan betekent elke keer weer belijden dat wij Hem kwijt zijn geraakt... dat wij Hem niet nodig dachten te hebben... Hem niet de eer hebben gegeven waar Hij recht op heeft.... en de ander niet als medemens hebben gezien. Dat voor God te belijden, doet pijn. Het is lastig om jezelf, je kwetsbare zelf waar je zo op gesteld bent, bloot te geven.... te zeggen dat je zo vreselijk aan jezelf vastzit... Maar het is ook zo geweldig heilzaam om die weg terug te gaan! Wij mogen achter de Heere Jezus aan die kloof door die tussen God en ons is gekomen. Jezus is de brug, waardoor wij de weg naar God terug kunnen gaan. Omdat Jezus voor ons alle schuld en schaamte heeft gedragen toen Hij als mens aan het kruis hing, kunnen wij die weg tot God teruggaan. Dat vastzitten aan mijzelf.... die lastige gevoelens ten opzichte van die ander... dat mijzelf steeds aangevalen voelen door die ander... dat mij steeds meten met een ander.... die jaloezie... die ander niet verdragen... al die onvolkomenheden en slechte dingen van mijzelf heeft Jezus op Zich genomen en daarvoor geboet, het gedragen, het weggedragen... Ik mag voor God weer nieuw zijn. Schoon. Aanvaard. Geliefd. Zijn kind.

Als je die weg tot God bent gegaan... en als je dat beseft wie je nu voor God mag zijn - geliefd, aanvaard, schoon, Zijn kind! - dan kan je nieuw in het leven staan. Dan mag je elke dag weer nieuw in het leven gaan staan. *Je mag die worsteling met jezelf loslaten.* Je hoeft niet zo met jezelf bezig te zijn. Je mag dat loslaten..., *want je bent door God vastgehouden.* Ik hoef mijzelf niet met de ander te meten..., want het gaat er niet om hoe die ander naar mij kijkt... het gaat er ook niet om hoe ik naar mijzelf kijk... het gaat erom hoe God naar mij kijkt! En ik hoef niet te hebben wat die ander heeft... ik heb de grootste schat, ik ben de rijkste mens ter wereld..., want ik mag bij God behoren. Ik ben geliefd en aanvaard. En ik heb bovendien ook nog de belofte

gekregen dat mij een geweldige erfenis in de hemel bij God wacht.

Je mag dat denken over en zoeken naar jezelf even stoppen... dat gevecht met jezelf... dat zoeken wie jij bent... en wie je ten opzichte van een ander bent en hoe je op de ander overkomt. Je mag het laten rusten. Want je bent aanvaard. En niets kan dat meer afbreken, of kapot maken. Je identiteit staat vast. Je mag leven uit die verbinding met God. Dat mag je zelfbeeld, je staan in de wereld, je omgang met anderen en je leven te midden van anderen kleuren en vorm geven. Als Kaïn nou eens op een andere manier had geofferd..., veel meer gericht op God... als hij nou meer naar boven had gekeken, naar God, in plaats van naar Abel had gekeken... zou dat niet heel anders hebben uitgepakt?

Als je zo leeft vanuit die intieme verbinding met God... dan mag je weer ook opnieuw in het leven staan ten opzichte van je medemens. Wat die ander ook aan salaris verdient..., wat die ander ook zegt... het hoeft niet volledig beslag op je te leggen. Je mag weer nieuw ten opzichte van je medemens staan. In de gemeente mogen wij onszelf daarin oefenen om op nieuwe wijze weer een tegenover voor elkaar te zijn. Ja, dat gaat nog vaak mis hoor! Gemeenteleden zijn net mensen... Maar toch: leren om voor elkaar tot een tegenover te zijn. Leren om elkaar op te tillen, maar ook elkaar met beide benen op de grond te houden. Leren om elkaar te bemoedigen... te complimenteren (wordt door mensen veel te vaak vergeten!)... Ook leren om opbouwende kritiek te geven... en deze kritiek in een dankbaar hart te ontvangen. Het gaat er niet om of mijn 'ik' groter zal worden, of kleiner wordt gemaakt. Nee, het gaat niet om 'mijn ik' en 'uw ik'. Het gaat erom dat wij samen mogen groeien, mogen ontwikkelen, mogen bloeien... voor het aangezicht van God. Zoals Hij ons met elkaar heeft bedoeld.

Ik denk dat wij op deze manier ook geweldig heilzaam kunnen zijn voor onze maatschappij waarin alles draait om 'ik', 'zelf', 'identiteit', 'persoonlijke groei' enzovoort enzovoort. Ik denk dat het geweldig heilzaam kan zijn voor onze maatschappij als er zulke mensen zijn die dat helemaal niet nodig hebben..., omdat zij de rijkste en meest geliefde mensen zijn op aarde. Niet rijk en geliefd vanwege anderen. Niet vanwege zichzelf. Nee, rijk gemaakt en geliefd door God.

Laat jezelf los en ga die weg terug naar God. Elke dag weer.

Laat jezelf los en wees een medemens. Een hoeder van je broeder.

En ontvang die ander ook als een medemens. Een tegenover.

Jezelf zijn, doe je samen.

Ervaar – ondanks alle tegenlagen en worstelingen – hoe goed God het leven met Hem en met elkaar heeft bedoeld.

ds. E.G. (Eddy) de Kruijf
tel. 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl